

CĂTĂLINA CHELCU (catalina.chelcu@yahoo.com)

Control instituțional și răspundere juridică în Moldova, în primele trei decenii ale secolului al XIX-lea / Contrôle institutionnel et responsabilité juridique en Moldavie, dans les premières trois décennies du XIXe siècle / Institutional Control and Legal Liability in Moldova, in the First Three Decades of the 19th Century

<https://www.doi.org/10.62616/SMIM.2025.05>

The full text is available on CEEOL / Textul integral al studiului poate fi accesat prin CEEOL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1402683>

Our research addresses a topic less frequently explored in Romanian historiography, yet one that is essential for understanding the legal system of the Romanian premodern period, namely the practice of sending offenders to monasteries for supervision, penitence, and “correction.” This measure was applied to individuals guilty of crimes with extremely serious consequences for others. The study examines two interdependent issues: on the one hand, the means of institutional control exercised by judicial authorities (the Prince, the Princely Council, the Criminal Department), and on the other hand, the legal liability of offenders (men or women) for the acts they committed. The historical sources used in this study mostly date from the first three decades of the nineteenth century. Their analysis shows that confinement in a monastery was a form of punishment that may also be regarded as a canonical or moral-religious measure, functionally equivalent to imprisonment in terms of the restriction of liberty and isolation, but different in purpose and context. The emphasis was placed more on moral and religious re-education than on purely punitive punishment.

Keywords: judicial authority; punishment; imprisonment; monastery; crimes.

Cercetarea noastră are în vedere o temă mai puțin frecventată în spațiul istoriografic românesc, dar care constituie o piesă esențială pentru cunoașterea sistemului juridic din perioada premodernă românească, și anume trimiterea la mănăstire pentru supraveghere, penitență și „îndreptare” a vinovaților de infracțiuni cu urmări dintre cele mai grave asupra semenilor, pentru că sunt abordate două chestiuni dependente una față de cealaltă: mijloacele de control instituțional ale autorității judiciare (Domnia, Divanul Domnesc, Departamentul Criminalicesc), pe de o parte, și răspunderea juridică a făptașilor (bărbați sau femei) pentru faptele comise, pe de alta. Sursele istorice folosite pentru alcătuirea acestui studiu corespund, în majoritatea lor, primelor trei decenii ale secolului al XIX-lea. Din analiza lor a reieșit că trimiterea la mănăstire constituia o formă de pedeapsă care poate fi considerată și o măsură canonică sau moral-religioasă, **echivalentă funcțional cu închisoarea** în ceea ce privește restricția libertății și izolarea, dar care diferea ca scop și context: accentul era mai mult pe reeducare moral-religioasă decât pe pedeapsa pur punitivă.

Cuvinte cheie: autoritate judiciară; pedeapsă; închisoare; mănăstire; crime.